

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на земеделието, храните и горите

X

ДО

Г-ЖА МАРИЯ БЕЛОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № КЗХ-053-07-13/23.07.2020 г.

ОТНОСНО: Становище на Министерството на земеделието, храните и горите по Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за храните, внесен от н.п. Валери Симеонов и група народни представители, № 054-01-74, на 21 юли 2020 г. в Народното събрание

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БЕЛОВА,

Във връзка със Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за храните, внесен от н.п. Валери Симеонов и група народни представители на 21 юли 2020 г. в Народното събрание, № 054-01-74, Министерството на земеделието, храните и горите обръща внимание на:

1. Бележки от принципен характер:

Проектът на новия Закон за храните, премина неколкократно процедури по нотификация пред Европейската комисия и страните-членки по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година

установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество (ОВ, L 241 от 17.09.2015 г.), като от страна на Европейската комисия, бяха изразени няколко подробни становища по законопроекта, в т.ч. съдържащи конкретни въпроси и бележки, именно по отношение разпоредбите, касаещи натуралните минерални и изворните води.

В последното подробно становище на Европейската комисия от 19.04.2020 г. (MSG 078 IND 2018 0529 BG BG 19-04-2019 04-03-2020 COM DIALOG (TRIS/(2020) 00758)) по процедура по нотификация 2018/0529/BG на проекта на Закон за храните, се посочва следното:

„Нотифицираният проект съдържа две групи разпоредби, регулиращи натуралните минерални, изворни и трапезните води (вариант I и вариант II). В подробното становище беше повдигнато възражение по отношение на разпоредбите на вариант II. Разпоредбите на вариант II са премахнати в преразгледания проект, представен на 18 април 2019 г.

Разпоредбите на вариант I, с изменение на член 68, ал. 3, са запазени в изменения проект на Закон за храните, представен на 18 април 2018 г. и те са включени в глава 3, раздел I.“

По-нататък в становището се изтъква:

„На 27 ноември 2019 г. българските органи обясниха, че този проектозакон няма за цел транспониране на Директива 2009/54/ЕО в националното законодателство. Директивата е транспонирана с Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели (ДВ., бр. 68 от 2004 г.), която следва да се измени, за да се транспонира директивата правилно и точно. Беше обяснено също така, че във връзка със започнато проучване за евентуално несъответствие на българското законодателство с Директива 2009/54/ЕО относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води (EU Pilot/Themis № 6788/14/SNCO), Република България изготви изменения на Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, които бяха изпратени чрез системата EU Pilot. Българските органи обясниха също така, че с новия Закон за храните ще бъдат отменени действащият понастоящем закон и всички наредби, издадени на основание на действащия понастоящем Закон за храните, включително Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, с която се транспонира Директива 2009/54/ЕО в националното законодателство и която следва да бъде преработена в съответствие с новия закон. Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, ще бъде преработена на основание чл. 5 от проектозакона.“

Направеното заключение в становището на Комисията, по отношение разпоредбите в проектозакона, касаещи натуралните минерални и изворните води, е следното:

„Оценка:

Службите на Комисията вземат под внимание факта, че измененият проект на Закона за храните няма за цел транспониране на директиви, и по-специално на Директива 2009/54/ЕО, в националното законодателство. В изменения проект на Закон за храните обаче не могат да се открият разпоредби за отмяна на наредби, приети съгласно предшестващия го закон, както е обяснено от българските органи, и няма разпоредба за отмяна по-специално на Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели.

Предвид гореизложеното отговорът е задоволителен, при условие че в Закона за храните се поясни, че с него се отменя Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели"

Предвид горепосоченото, бихме желали да обърнем внимание на следното:

- Република България, в хода на проведената процедура по нотификация на проекта на нов Закон за храните (2018/0529/BG), изрично е потвърдила на Европейската комисия, че законопроекта няма за цел да транспонира в националното законодателство (изцяло или частично) разпоредбите на Директива 2009/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 година относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води. Потвърдено е също, че към момента директивата е въведена в националното законодателство с Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, която е издадена на основание отменения предишен Закон за храните, поради което националният нормативен акт, който транспонира изискванията на Директива 2009/54/ЕО, следва да бъде преиздаден на основание чл. 5 от сега действащия Закон за храните, като бъдат взети предвид всички аспекти, свързани със започнатото още през 2014 г. проучване (предварителна процедура) от страна на Европейската комисия, за евентуално несъответствие на българското законодателство с Директива 2009/54/ЕО относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води (EU Pilot/Themis № 6788/14/SNCO);
- Европейската комисия, в хода на проведената процедура по нотификация на проекта на нов Закон за храните (2018/0529/BG) изрично е изразила „възражение по отношение на разпоредбите на вариант II“ на изпратения за нотификация проект на Закон за храните. Припомняме, че вариант II на Глава трета, Раздел I „Натурални минерални, изворни и трапезни води“ на изпратения на по-ранен етап за нотификация проект на нов Закон за храните, съдържаеше текстове, които частично транспонираха отделни разпоредби на Директива 2009/54/ЕО, някои от които са заложили във внесения понастоящем от група народни представители проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните;
- В писмо № Ares(2019)5547746 - 03/09/2019 на Европейската комисия до министъра на здравеопазването и министъра на икономиката на Република България, във връзка с цитираното по-горе проучване за инициране на наказателна процедура по

съвместимостта на българското законодателство с Директива 2009/54/ЕО (EU Pilot/Themis № 6788/14/SNCO), категорично е изтъкнато, че „предпочитан вариант за Европейската комисия е директивата да не се въвежда в новия Закон за храните, а да бъдат отстранени несъответствията в действащата Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели“. Европейската комисия препоръчва да се проучат възможностите за алтернативни решения с по-бързи процедури за пълно транспониране, като например приемането на новата или изменение на настоящата Наредба (в сила от 2004 г).

- Видно от цялостната структура и съдържание на новия Закон за храните, в нито една от неговите части (глави), в т.ч. и Глава трета „Специфични изисквания към храни“, не се съдържат разпоредби, които (изцяло или частично) транспонират специфични изисквания на европейското законодателство, респ. не се уреждат отделни конкретни (частни) аспекти от определени директиви. Разпоредбата на чл 5 от Закона за храните изрично предвижда специфичните изисквания към групи и подгрупи храни или определена храна от групи или подгрупи храни, тяхното производство, преработка и/или дистрибуция да се определят с наредби на Министерския съвет. Предвид посоченото, в Закона за храните систематично и последователно са разписани преди всичко изискванията (в т.ч. и по отношение на специфични групи храни), имащи характер на разрешителни, лицензионни, одобрителни, регистрационни, уведомителни и други подобни процедури, които в съответствие с нормите на националното законодателство следва да се регламентират на ниво закон;
- Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните следва да бъде нотифициран на Европейската комисия и страните-членки по реда на Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество. Съгласно Постановление № 165 на Министерски съвет от 2004 г. за организацията и координацията на обмена на информация за технически регламенти и правила за услуги на информационното общество и за установяване на процедурите, свързани с прилагането на някои национални технически правила за продукти, законно предлагани на пазара на друга държава членка, изпълнението на задълженията на Национален информационен център за обмен на информация за проекти на технически регламенти с ЕК и с Генералния секретар на Съвета на Европа, е възложено на Министерството на икономиката.

2. Бележки с конкретен характер:

2. 1. По отношение §4 от Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за храните, с който се предлага заличаване на т. 14 от §1 на допълнителните разпоредби на Закона за храните:

Понастоящем, съгласно §1, т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за храните, „подземно водно тяло“ е понятие по смисъла на §1, т. 61 от допълнителните разпоредби на Закона за водите.

Предложеното във внесените законопроект за заличаване на т. 14 от §1 от Допълнителните разпоредби на Закона за храните вероятно е във връзка с направените в §1 и §2, т. 1 от него предложения за заличаване на думите „подземно водно тяло“ в чл. 67, ал. 3 и чл. 68, ал. 3, т. 1 от Закона за храните. Същевременно обаче, не е съобразено, че термина „подземно водно тяло“ се използва и на други места в текста на Закона за храните. Предвид посоченото, не става ясно какви точно са намеренията на вносителите на законопроекта, тъй като цитирания термин продължава да присъства в разпоредби на закона, а неговото определение се заличава от допълнителните разпоредби.

2. 2. В мотивите към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за храните, като една от причините поради която се предлага заличаването на думите „подземно водно тяло“, се изтъква, че „понятията „извор“ и „подземно водно тяло“ не са тъждествени“. Същевременно обаче, във внесените законопроект не е предложено определение на понятието „извор“ по смисъла на закона. Такова определение няма и в действащия Закон за храните. От друга страна обаче, в Закона за водите, §1, ал. 1, т. 14 от допълнителните разпоредби, е дадено определение на термина „извори“ (естественото възходящо или низходящо, безнапорно или напорно изтичане на подземни води на земната повърхност), което очевидно е неподходящо и неприложимо за целите на Закона за храните.

В тази връзка, липсата на определение на понятието „извор“ по смисъла на Закона за храните, създава значителна правна несигурност, неяснота и риск относно тълкуването и прилагането на съответните разпоредби на закона, съдържащи този термин.

В заключение, бихме желали да обърнем внимание, че съгласно § 8, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за храните, подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане следва да се приемат, съответно издадат в 6-месечен срок от влизането му в сила. Разпоредбата на чл. 5 от същия закон изрично предвижда специфичните изисквания към групи и подгрупи храни или определена храна от групи или подгрупи храни, тяхното производство, преработка и/или дистрибуция да се определят с наредби на Министерския съвет.

Предвид изложеното, както и изразената позиция от страна на Република България в процеса на нотификация на проекта на нов Закон за храните, която е приета от страна на Европейската комисия, считаме, че на основание чл. 5 от Закона за храните, следва да се изготви проект на нова наредба в съответствие с изискванията на Директива 2009/54/ЕО, която да замени сега действащата Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели. Цитираната наредба се издава от Министерския съвет, а компетентното ведомство за нейното изготвяне е Министерството на здравеопазването.

Съгласно чл. 19 и 20 от Закона за нормативните актове, за проекти на нормативни актове на Министерския съвет следва да се извърши оценка на въздействието по отношение всички потенциални значителни икономически, социални и екологични положителни или негативни въздействия (ползи/разходи) в резултат от приемането на акта, включително върху всяка група от заинтересованите страни, при спазване изискванията на Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието (ДВ, бр. 91 от 2016 г).

При изготвянето на новата наредба следва да бъдат взети предвид всички аспекти, свързани със започнатата още през 2014 г. предварителна процедура от страна на Европейската комисия, за евентуално несъответствие на българското законодателство с Директива 2009/54/ЕО относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води (EU Pilot/Themis № 6788/14/SNCO), в т.ч. и направените предложения с настоящия законопроект.

X

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
МИНИСТЪР